

Коленіченко Т.І. Особливості надання соціальних послуг людям похилого віку в умовах закладів соціального обслуговування // «Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у ХХІ ст.» : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 30-31 січня 2015 року) : - Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2015. – С. 26-29.

Коленіченко Т.І.,
доцент кафедри соціальної роботи
Чернігівського національного
технологічного університету
м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Соціальна робота з людьми похилого віку відбувається через систему функціонування закладів соціального обслуговування. Пріоритетним завданням закладів соціального обслуговування є задоволення найважливіших психологічних, фізіологічних, соціальних потреб людини похилого віку: допомога у вирішенні побутових проблем людини похилого віку, патронаж людини похилого віку, підтримка активної життєвої позиції людини похилого віку, налагодження міжособистісних контактів та розширення комунікативного кола людини похилого віку.

Система соціального обслуговування людей похилого віку на сьогоднішній день розподілена на два основних сектори — державний і недержавний. Державний сектор соціального обслуговування складається з органів управління соціального обслуговування України, органів соціального обслуговування суб'єктів України, а також установ соціального обслуговування України. До недержавних форм соціального обслуговування людей похилого

віку можна віднести: суспільні об'єднання, професійні асоціації, благодійні організації, релігійні організації.

Дослідженням проблеми надання соціальних послуг людям похилого віку присвячені наукові доробки таких вчених, як А.Й. Капської, Н.І. Кривоконь, Л.І. Анциферової, Н.Ф. Дементьєвої, Т.О. Голубенко та інших.

Мета нашої статті – проаналізувати особливості надання соціальних послуг людям похилого віку в умовах закладів соціального обслуговування.

Предметом дослідження - є процес надання соціальних послуг людям похилого віку в умовах територіального центру соціального обслуговування.

Варто зазначити, що структура центрів соціального обслуговування населення включає: територіальні центри (соціально-побутова адаптація людей похилого віку, соціальна допомога на дому, допомога у задоволенні потреб людей похилого віку); будинки-інтернати (геріатричні пансіонати) - постійне проживання людей похилого віку, які потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування [1].

Кожний вказаний структурний елемент системи соціального обслуговування людей похилого віку дає можливість надавати якісні соціальні послуги даній категорії клієнтів, враховуючи складні життєві обставини, в яких вони опинилися.

Відповідно до предмету нашого дослідження, ми визначимо особливості функціонування територіального центру соціального обслуговування людей похилого віку. Держава піклуючись про людей похилого віку створює заклади соціального обслуговування, до яких належать, також, і територіальні центри. Територіальні центри створюються з метою здійснення соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах, і потребують сторонньої допомоги за місцем проживання (в умовах тимчасового або денного перебування) [1].

Основним завданням територіального центру є: виявлення громадян похилого віку та інвалідів, які потребують соціального обслуговування чи надання соціальних послуг; формування електронної бази даних таких

громадян; визначення (оцінювання) їх індивідуальних потреб у соціальному обслуговуванні (наданні соціальних послуг); забезпечення якісного соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Підставою для організації соціального обслуговування та надання соціальних послуг людям похилого віку в умовах Територіального центру є висновок лікувально-профілактичної допомоги про ступінь втрати особою здатності до самообслуговування. Соціальні працівники надають самотнім людям похилого віку соціальні послуги відповідно до договору. Такий договір укладається між самотнім непрацездатним громадянином і територіальним центром або відділенням соціальної допомоги вдома [1].

Проаналізувавши Постанову Кабінетів Міністрів від 29 грудня 2009 р. N 1417 «Про Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» [1], нами було виокремлено структурні відділення Територіальних центрів (не менш як два різного спрямування): соціальної допомоги вдома; соціально-побутової адаптації; соціально-медичних послуг; стаціонарне для постійного або тимчасового проживання; організації надання адресної натуральної та грошової допомоги. Відповідно до структурних відділень Територіального центру, виділено спектр послуг, які надає територіальний центр людям похилого віку. Отже, відповідно до вищезгаданої Постанови [1] територіальний центр соціального обслуговування надає:

- соціально-побутові послуги - забезпечення продуктами харчування, м'яким та твердим інвентарем, здійснення соціально-побутового патронажу, виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів;

- психологічні послуги - надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення відносин з оточуючим соціальним середовищем, психологічної корекції, методичних порад;

- соціально-педагогічні послуги - виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб громадян, яких обслуговує територіальний центр, організація їх дозвілля;

- соціально-медичні послуги - консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів, збереження, підтримка здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, трудотерапія;

- соціально-економічні послуги - надання натуральної чи грошової допомоги;

- юридичні послуги - надання консультацій з питань чинного законодавства, захист прав та інтересів громадян, яких обслуговує територіальний центр;

- інформаційні послуги.

Варто зазначити, що в територіальних центрах функціонує відділення соціально-побутової адаптації людей похилого віку. Дане відділення соціального обслуговування утворюється за наявності не менше як тридцять людей похилого віку, інвалідів, що частково втратили здатність до самообслуговування та функціонує протягом дня.

Відділення соціально-побутової адаптації надає такий спектр послуг:

- соціально-педагогічні послуги - організація індивідуального корекційного процесу з відновлення знань, вмінь та навичок з орієнтування в домашніх умовах, ведення домашнього господарства, самообслуговування, поведінки у суспільстві, виховування навичок спілкування, виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб, організація дозвілля і відпочинку (проведення лекцій, бесід, зустрічей, створення самодіяльних художніх колективів, гуртків тощо);

- психологічні послуги - організація надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення відносин з оточуючим соціальним середовищем, психологічна корекція, надання методичних порад;

- інформаційні послуги - надання інформації, необхідної для ліквідації складної життєвої ситуації, що склалася та інші соціальні послуги.

Однією із пріоритетних форм соціальної допомоги людям похилого віку, яка функціонує в територіальному центрі є відділення соціальної допомоги на дому – здійснення патронажу. Мета даної форми надання соціальних послуг –

допомога у задоволенні фізіологічних та психологічних потреб людей похилого віку. До основних завдань відділень соціальної допомоги на дому, можна віднести: доставка до домівки продуктів харчування та товарів першої необхідності; співпраця в оплаті за комунальні та інші послуги; співпраця в отриманні медичної допомоги, а також супровід до лікувально-профілактичних закладів; співпраця у проходженні медико-соціальної експертизи; допомога в отриманні путівки на санітарно-курортне лікування; надання допомоги у питаннях пенсійного забезпечення та наданні інших соціальних виплат.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, ми дійшли висновку, що особливість функціонування територіального центру полягає у якісному наданні соціальних послуг людям похилого віку, через призму соціально-педагогічної, інформаційної, психологічної та інших формах допомоги, що в першу чергу, спрямовані на те, щоб зробити життя людини похилого віку більш яскравим, віднайти резервні механізми для прояву активної життєвої позиції, задовольнити одну із найважливіших потреб у даному віці - спілкуванні.

Список використаної літератури

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) від 29 грудня 2009 р. №1447 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №1184 від 19.12.2012р.)